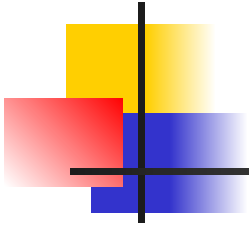

Художня культура козацької доби XVII-XVIIIст.

Особливості мистецтва бароко

**Мистецтво
бароко**

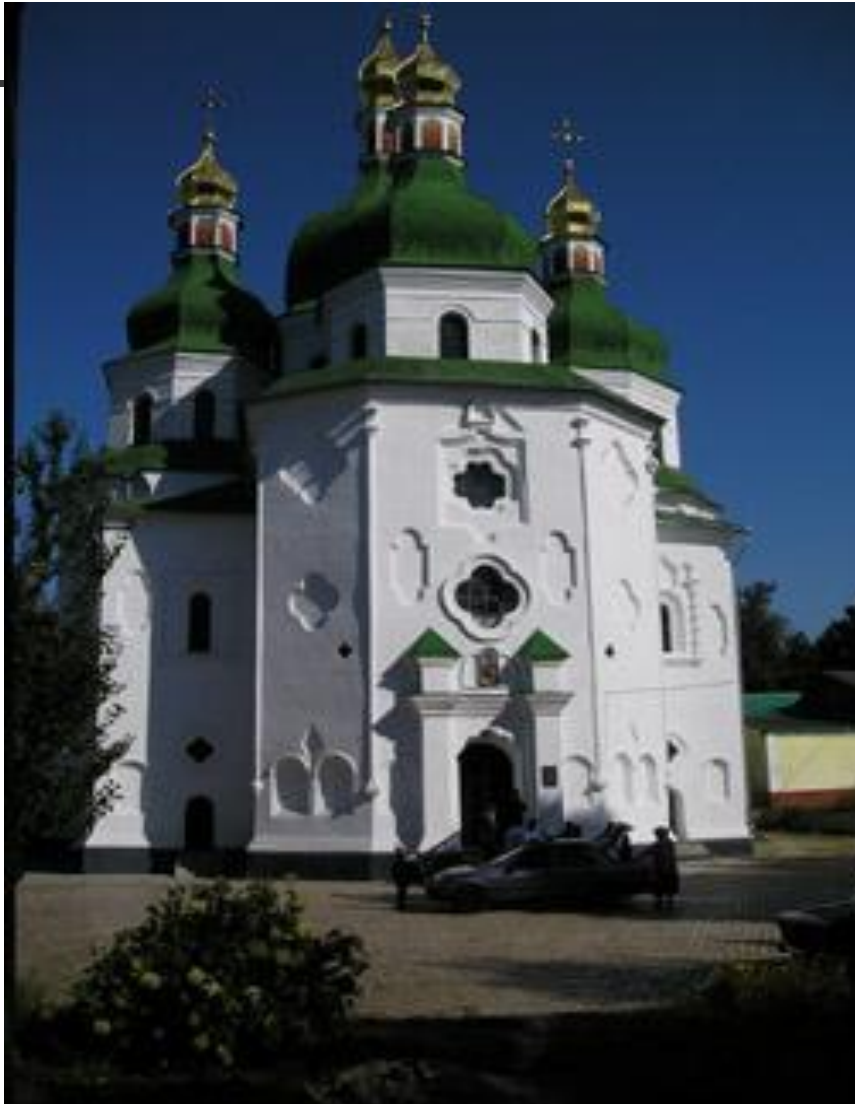
**прославляє і
пропагує
могутність
знаті і
церкви**

**тяжіє до
величавості,
патетичності
і драматизму**

**передає
складні
почуття**

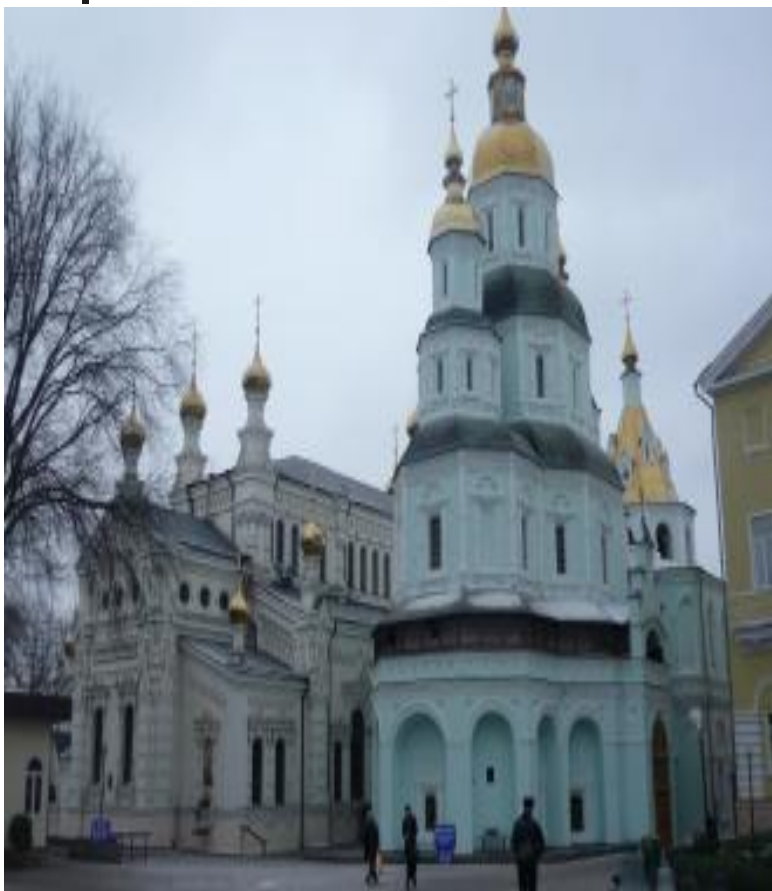
**відображає
уявлення
про вічний
рух Всесвіту**

Миколаївська церква у Ніжині

- Однією з перших споруд у стилі козацького бароко була Миколаївська церква на головному міському майдані у Ніжині (1668-1669), центрі одного з найбільших козацьких полків.

Покровський собор у Харкові

Покровський собор у Харкові . Цей собор, створений у 1689 р., один з найдавніших архітектурних пам'яток Слобожанщини. Собор практично дослівно повторює слобожанську дерев'яну церкву бойківського типу. Він має тризрубну основу і трибанну побудову.

Андріївська церква у Києві

В Україні з'являється низка споруд, які, зберігаючи основні ознаки стилю бароко, вже помітно наближаються до більш світського й безтурботного стилю рококо. За проектом В.Растреллі у 1747-1753рр. вже цілком у стилі рококо збудовано Андріївську церкву і Маріїнський палац. Перевага стилістики рококо відчувається і в архітектурному ансамблі Свято-Юрського собору у Львові (1744-1767), а також у головній Успенській церкві Почаївської лаври на Поділлі. У цілому ж стиль рококо ніби накладається на барокову основу, немовби доповнюючи старий стиль новими нюансами.

Маріїнський палац

Собор Святого Юра у Львові

Почаївська лавра

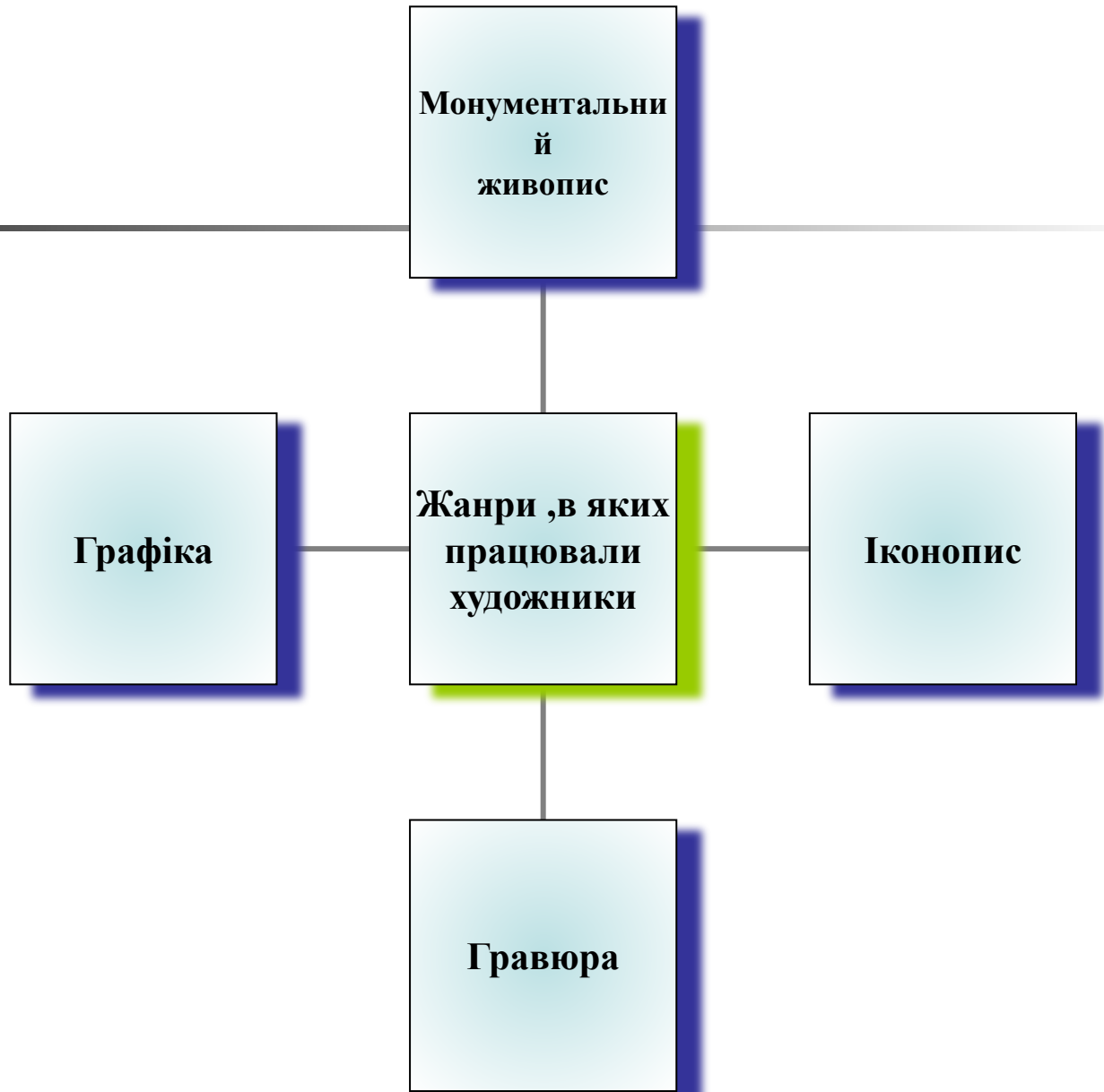
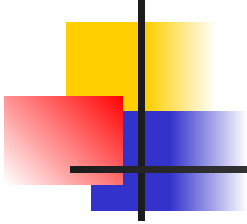

Троїцький собор у Новомосковську.

- Лебединою піснею Запоріжжя по праву можна вважати Троїцький собор у Новомосковську. Його будівництво почалося за два роки до скасування Січі — в 1773 р., коли стара дерев'яна церква зогнила. Козацька громада збрала гроші для цього, причому великі пожертвування зробили майбутні засновники Чорноморського Кубанського війська—знамениті Антін Головатий та Захар Чепіга. Будівничим став майстер з Водолаг на Харківщині Яким Погрібняк, який у 1773-1778 рр. спорудив дев'ятибанне чудо, прекрасну пам'ятку козацького бароко.

Ікона «Покрова» з Богданом Хмельницьким

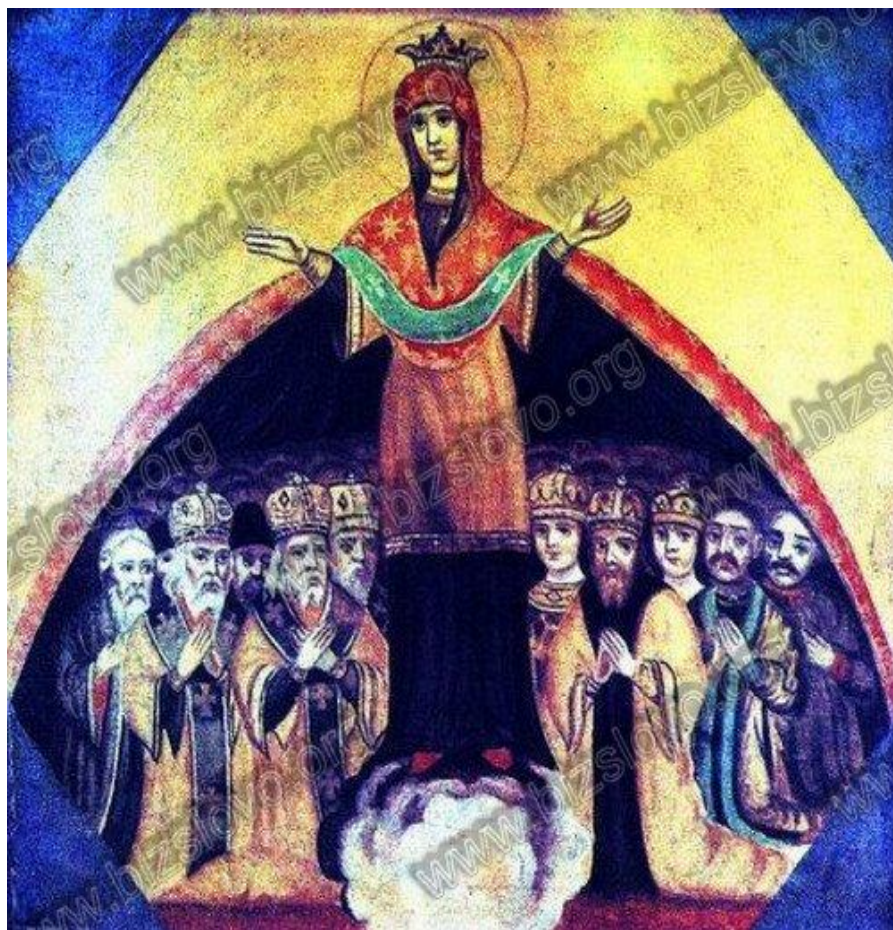

- У XVI-XVII ст. в Україні складається декілька шкіл церковного монументального живопису та іконопису. Провідна школа художників сформувалася у XVII ст. в київських монастирях.

*Ікона Покрова Богородиці з аналою церкви Підпільненської Січі.
Кінець 17-початок 18 ст.*

Образи гетьманів, полковників та інших представників старшини на численних іконах «Покрови», поширених в Україні з кінця XVII і протягом XVIII століття, наділені життєвою характеристикою і становлять своєрідну галерею національних типів.

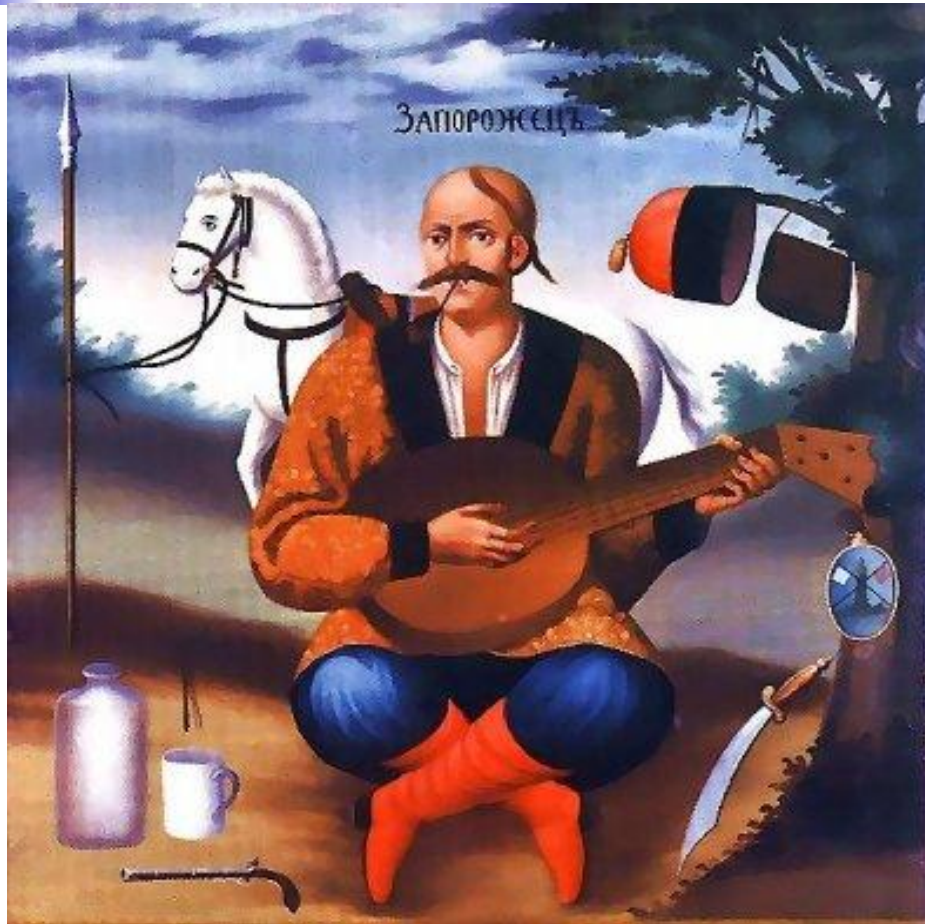

Козак Мамай

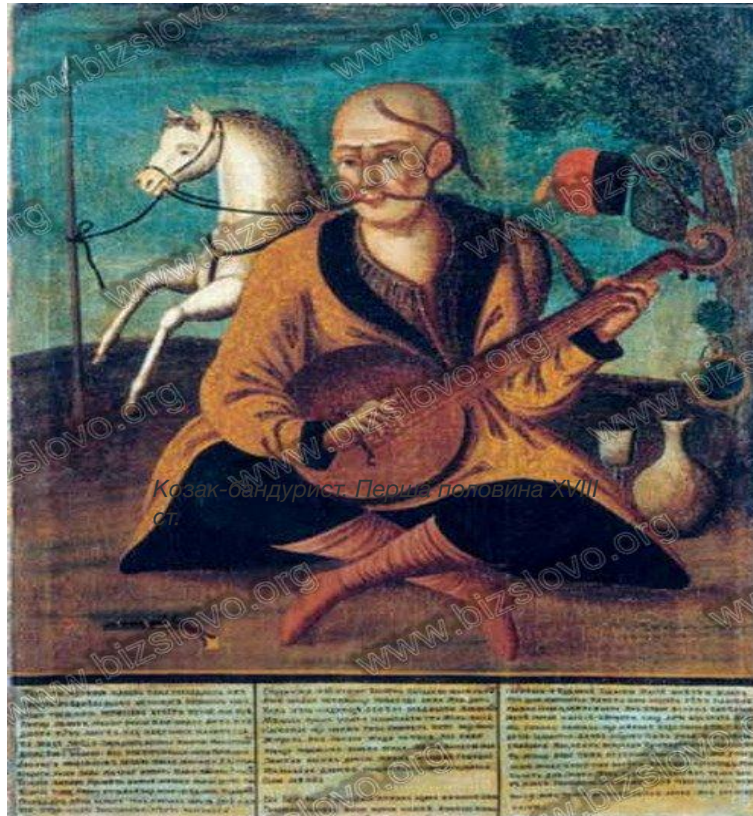
Козак-бандурист. Полотно. Олія. Кінець 18 ст.

Найбільше поширення мали народні картини «Козак Мамай».

Про рівень народного малярства свідчить той факт, що вихідцем із запорізьких земель був один з найкращих російських художників свого часу – Левицький.

Козак-бандурист. Перша половина XVIII ст.

Козак-бандурист. Початок XVIII ст.

**Основою культури краю запорізьких часів була народна творчість. Вона розвивалася в найрізноманітніших напрямках. Найбільшу славу краю принесло мистецтво народних малярів. *Козаки розважаються.*
*Народна картина***

жанр парадного портрета. Замовлення запорізької старшини на твори цього жанру сприяли розвитку в українському живопису запорізької портретної тематики, яка і через багато років після припинення існування Січі проявлялася в увазі митці

до зображення запорожців.

Портрет знатного запорожця Г. Гамалія

Портрет козака

Портрет Якова Шияна

Леонтій Тарасевич ■ Нестр-літописець. Ілюстрація до книги «Патрик Печерський». 1702.

Розвиваючи традиції митців книжкової мініатюри, майстри українських стародруків вписали яскраву сторінку в історію вітчизняної культури. Вони створили книги, що є справжніми художніми шедеврами – з їх неповторним власним обличчям, особливою красою кириличних шрифтів, композиції аркуша, титульними гравюрами, фронтиспісами, сюжетними ілюстраціями, заставками, заголовними літерами. Глибиною змісту, щирістю вислову, яскравістю і лаконізмом художніх засобів ці оздоби в цілому становлять оригінальне, самобутнє явище в світовому мистецтві.

Перша в історії східнослов'янського друкарства сюжетна ілюстрація
(Києво-Печерський Патерик). Київ, 1661

"Апостол " 1574 р.

Серед запорожців було чимало письменних, які любили й шанували книги. До цього часу в фондах Дніпропетровського історичного музею налічується чимало книг із запорозьких бібліотек, із зібрання Самарського Пустинно-Микільського монастиря. Дуже цікавий запис на друкованому "Апостолі" (Київ, 1674 р.) засвідчує, що цю книгу придбав козак Мосій Кирилович за п'ять золотих і подарував своєму брату, котрий був писарем у Самарі. У 1750р. козак Лаврентій Плиха пожертвував Троїцькому собору в Самарі "Євангеліє", оздоблене сріблом та зеленим бархатом.

Серед запорозьких книг багато унікальних видань XVI—XVIII ст., в тому числі й видання Івана Федорова ("Апостол", "Біблія").

Дніпропетровський історичний музей ім. Д. І. Яворницького – один з найстаріших музеїв України. Музей засновано 1849 року громадськістю міста з ініціативи та за безпосередньої участі Катеринославського губернатора А. Я. Фабра та директора училищ губернії Я. Д. Грахова. З 1902 по 1933 роки музей очолював видатний український історик, академік Д. І. Яворницький (1855–1940), ім'я якого було присвоєно музею 1940 року.

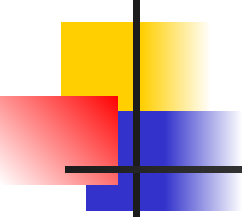
- Фрагмент експозиції "Культура і побут запорізьких козаків".

Пам"ятник Д. І. Яворницькому, відкритий 1995 року біля музею.

-
-
- Культура України XVII-XVIII ст. є складовою частиною історії українського народу, який у важкій боротьбі за свою свободу і незалежність зумів не тільки зберегти існуючі, а й створити нові національні культурні надбання. Цьому сприяли відхід від середньовічних канонів, поширення ідей просвітництва і водночас збереження традицій часів Київської Русі. Все це дало можливість українському народу зробити неоціненний внесок у процес подальшого розвитку національної культури майбутніх поколінь, у скарбницю світової культури.